

Azərbaycan təhlükəsizlik düzənində təşəbbüs mərkəzidir

Bakı Forumunda global təhdid və risklərin neytrallaşdırılması yolları axtarılır

Bu gün Azərbaycan paytaxtı dünyanın yenidən qurulmaqda olan təhlükəsizlik arxitekturasının əsas koordinatorlarından birinə, aparıcı dövlətlərin çarpaz maraqlarının kəsişmə nöqtəsinə çevrilib – desək, mübaliğəyə yol vermiş olarıq. Bakıda formalaşan yeni təhlükəsizlik platforması həm regional, həm də beynəlxalq güclərin diqqət mərkəzindədir. Küləklər şəhəri, bir növ, strateji dialoqların, yeni əməkdaşlıq mexanizmlərinin və təhlükəsizlik konsepsiyalarının müzakirə edildiyi tribuna, qlobal laboratoriya funksiyasını öz üzərinə götürüb.

Məhz Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin bir il əvvəl irəli sürdüyü təşəbbüslə daimi əsaslarla keçirilən Bakı Təhlükəsizlik Forumu müxtəlif qitələrdən gələn dövlət və xüsusi xidmət qurumlarının rəhbərlərini, təhlükəsizlik ekspertlərini və siyasətçiləri bir araya gətirən beynəlxalq platforma statusu qazanıb. Forum, eyni zamanda, ölkəmizin təşəbbüskar mövqeyinin, qloballaşan dünyada risklərin idarə olunması və qarşısının alınması sahəsində qazandığı təcrübənin, ilk növbədə, regional sabitliyə verdiyi dəyərli töhfənin nümayişinin fürsət meydana oldu.

Elə tədbirin adı çox şeydən xəbər verir. Bunun fonunda dövlət başçımızın III Bakı Təhlükəsizlik Forumunun iştirakçılarına müraciətində səsləndirdiyi tezisləri xüsusi prizmadan qəbul etmək lazımdır. Onun ayrı-ayrı təfərrüatlarına nəzər salmadan əvvəl qeyd etmək yerinə düşər ki, hazırkı forumun müzakirə etdiyi məsələlər, əslində, Azərbaycan paytaxtında daha əvvəl keçirilmiş beynəlxalq konfransların gündəliyini tamamlamış sayılır.

Prezident İlham Əliyevin konfrans iştirakçılarına müraciətində qeyd etdiyi kimi, dünya sürətlə dəyişir və hər gün yeni çağırışlar, yeni təhdidlər özünü büruzə verir: “Müxtəlif bölgələrdə silahlı toqquşmaların baş verməsi humanitar böhranlara, texnogen qəzalara, ekoloji fəlakətlərə zəmin yaradır. Eyni zamanda beynəlxalq müstəvidə münafişlərin alovlanması, terrorçu təşkilatların yenidən fəallaşması, eləcə də kibertəhdidlərin artması müşahidə olunur. Bütün bunlar dövlətləri qlobal xarakter daşıyan təhdidlərlə üz-üzə qoyur. Bu kontekstdə dini ekstremizm, separatçılıq, transmilli mütəşəkkil cinayətkarlıq, narkotik vasitələrin qanunsuz dövriyyəsi, qeyri-qa-

nuni miqrasiya və silah qaçaqmalçılığı kimi hüquqazidd əməllərin beynəlxalq təhlükəsizlik sistemini sarsıtması ciddi narahatlıq doğurur”.

Dövlət başçımız müasir dövrdə global təhdidlərə sipər çəkmək, problemləri həll etmək üçün yeni yanaşmaların, yeni vasitələrin tətbiqini, ən əsası isə ölkələrin birgə səylərini və sıx əməkdaşlığını zəruri saydığını nəzərə çatdırdı: “Bu baxımdan Bakı Təhlükəsizlik Forumunun global və regional təhlükəsizliyin ən aktual məsələləri barədə açıq və konstruktiv fikir mübadiləsinin aparılması üçün faydalı platformaya çevrilməsini görməkdən məmnunluq duyuruq”.

Həqiqətən də Bakı Forumu global və regional təhdid və risklərin müəyyənləşdirilməsi və onların neytrallaşdırılması yollarının axtarılması və tapılması baxımından nadir formata malik beynəlxalq platformadır.

Danılmaz həqiqətdir ki, Azərbaycan müstəqillik qazandığı gündən etibarən bütün sahələrdə beynəlxalq əməkdaşlığın gücləndirilməsini daim dəstəkləyib. Əlbəttə ki, həm bölgədə, həm də dünyada sabitliyə və tərəqqiyə yalnız dialoq və tərəfdaşlıq yolu ilə nail olmaq mümkündür. Ölkəmiz yerləşdiyi strateji bölgədə – Cənubi Qafqazda sülhün bərqərar olması, sabitliyin təmin edilməsi üçün həmişə konstruktiv addımlar atılmasının tərəfdarı olub. Bu zaman əsas hədəflərdən biri, Ermənistan daxil olamqla, region ölkələri ilə qarşılıqlı etimada, təhlükəsizliyə və reallığa əsaslanan yeni münasibətlər sisteminin qurulmasıdır. Rəsmi Bakının məhz bu istiqamətdə həyata keçirdiyi məqsədyönlü tədbirlər gələcəkdə qonşu ölkələr arasında tərəfdaşlığın daha da möhkəmlənməsinə xidmət edir. Yeri

gəlmişkən, avqustun 8-də Vaşinqtonda imzalanmış Birgə Bəyannamə regionda yeni təhlükəsizlik mühiti formalaşdırdı. Azərbaycan və Ermənistan arasında qarşılıqlı etimad üzərində əldə olunan bu sənəd Cənubi Qafqazda davamlı sülh və sabitliyin bünövrəsini qoymuş oldu. Bakı bu prosesin yönverici tərəfi olaraq

region ölkələri arasında əməkdaşlıq formatlarını təşviq edir, iqtisadi və nəqliyyat layihələrinin təhlükəsizliyini təmin edən tədbirləri gücləndirir. Eləcə də Mərkəzi Asiya, Yaxın Şərq və Avropa üçün yeni əməkdaşlıq imkanlarının yaradılmasına əvəzsiz töhfələrini verir.

Əslində, Bakı konfransı Azərbaycanın beynəlxalq təhlükəsizlik gündəliyinin formalaşmasında mərkəzi oyunçuya çevrildiyini göstərir. Bu məqam dövlətimizin başçısının forum iştirakçılarına ünvanladığı müraciətində aşkar duyulur. Müraciətdə yer alan mesajlar milli maraqların qorunmasına fokuslanmaqla yanaşı, global təhdidlərə qarşı mübarizədə regional və beynəlxalq əməkdaşlığın daha da dərinləşməsinə yönəlib. Etiraf edək ki, bu, Azərbaycanın Cənubi Qafqazda lider rolunu daha da möhkəmləndirən bir yanaşmadır. Bakı Təhlükəsizlik Forumu həm də Azərbaycanın beynəlxalq diplomatik platforma kimi artan nüfuzunu və gücünü ortaya qoydu. Burada səslənən fikirlər yalnız lokal deyil, beynəlxalq təhlükəsizlik müstəvisində rezonans doğurdu. Bakı bu konfransla Qlobal Cənub, Avropa və Asiya gücləri arasında körpü rolunu oynadığını bir daha təsdiqlədi. Təhlükəsizlik

məsələlərinin gündəmə gətirilməsi Azərbaycanın sülh və sabitlik təşəbbüslərinin davamlı olduğunun göstəricisidir. Prezidentin çıxışlarında dəfələrlə vurğuladığı kimi, sülh yalnız güc və prinsipial mövqe əsasında təmin oluna bilər. Bu baxımdan konfrans Azərbaycanın xarici siyasətində həm realist, həm də proqnozlaşdırıla bilən xəttə sadıq olduğunu ortaya qoydu.

Konfransla bağlı xüsusi qeyd edilən məqamlardan biri də Ermənistan Milli Təhlükəsizlik Xidmətinin direktoru Andranik Simonyanın başçılığı ilə nümayəndə heyətinin Bakı Təhlükəsizlik Forumunda iştirak etməsidir. Bu məqamı avqustun 8-də Vaşinqtonda Birgə Bəyannamənin imzalanmasından sonra iki ölkə arasında yaranan əməkdaşlıq və etimad mühitinin formalaşmağa başlamasının təzahürü kimi qəbul etmək lazımdır.

III Bakı Təhlükəsizlik Forumu sübut etdi ki, Azərbaycan yalnız öz sərhədlərini qoruyan dövlət deyil, həm də dünyanın təhlükəsizlik arxitekturasına önəmli töhfə verən gücdür. Bu mənada forum Azərbaycanın beynəlxalq arenadakı müsbət imicinə əlavə çalar qazandırmış oldu. Bu tədbir ölkəmizi, sadəcə, regional deyil, global təhlükəsizlik debatlarının ayrılmaz hissəsinə çevirdi. Dövlət başçımızın müraciətində vurğuladığı mesajlar bu uğurun daha da möhkəmləndiyindən xəbər verir.

Bakıda keçirilən növbəti konfransın iştirakçıları – bütün qitələrdən təşrif buyurmuş, müxtəlif ölkələri təmsil edən kəşfiyyat orqanlarının rəhbərləri və sahə ekspertləri bu platformanın müasir təhlükəsizlik tendensiyalarının formalaşdırılması üçün önəmli diskussiya meydanına çevrildiyinə əyani şəkildə əmin oldular.

Sonda onu da qeyd edək ki, III Bakı Təhlükəsizlik Forumu Azərbaycanın global çağırışlarla üzləşmiş dünyanın yeni geosiyasi reallığında artan gücünü, mövqeyini və strateji əhəmiyyətini bir daha təsdiqləyən hadisə kimi çağdaş tariximizin salnaməsinə yazıldı.

İmran BƏDİRXANLI
XQ

Ekspert rəyi

Rasim MUSABƏYOV,
Milli Məclisin deputatı,
politoloq

Cənubi Qafqaz “böyük güclər”in maraqlarının toqquşduğu məkandır. Bölgəni iki tərəfdən Rusiya və İran kimi dünyada öz rollarının artırılmasını tələb edən ölkələrin əhatə etdiyini nəzərə alsaq, bu amil təbii olaraq, regionda balansı qoruyub saxlamaq, təhlükəsizliyi təmin etmək olduqca mürəkkəb bir məsələyə çevrilir. Bu məsələ məhz Azərbaycana söykənərək öz həllini tapmaqdadır. Çünki bizim ölkəmiz bölgədə həm hərbi, həm iqtisadi, həm də əhalisinin sayına görə aparıcı dövlətdir. Regionun təhlükəsizliyinə uzun müddət təhdid yaranan Ermənistan–Azərbaycan münafişəsini məhz Bakı bu qarşıdurmanı beynəlxalq hüquq çərçivəsində həll edərək, özünün ərazi bütövlüyünü və suverenliyini tam təmin etməklə Ermənistana sülhə sövq etməyə nail oldu. Buna görə Azərbaycan Cənubi Qafqazda təhlükəsizliyin təminatçısı kimi çıxış edir.

Düşünürəm ki, gələcəkdə də bölgənin təhlükəsizliyi Azərbaycanın maraqları nəzərə alınmaqla təmin oluna bilər. Qarşıda böyük planlar var. Orta Dəhlizin formalaşması ilə bağlı məsələ Avropa İttifaqının, Çinin və ABŞ-ın da bu bölgəyə maraqlarını birə-beş artırır. Aydın məsələdir ki, təhlükəsizliyə təminatın olmadığı yerdə heç bir böyük layihə reallaşa bilməz. Onu da nəzərə almaq lazımdır ki, Azərbaycan həm bu layihənin gerçəkləşməsində, həm də onun təhlükəsizliyinin təmin edilməsində aparıcı rola malikdir və bunu uğurla həyata keçirir.